

Kulturdepartementet
Postboks 8030 DEP

0030 OSLO

Vår ref.:
19/5250-4
Løpenr.:
65860/19

Saksbehandler:
Hilde Lange
Tlf. dir.innvalg:
77 78 80 38

Arkiv:
057&13 SAKSARKIV
Deres ref.:

Dato:
22.11.2019

Høringssvar - NOU - 2019:9 Fra kalveskinn til datasjø - Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver

Troms fylkeskommune ved fylkesrådet viser til mottatt høringsbrev gjeldende NOU 2019:9 Fra kalveskinn til datasjø. Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver.

NOU 2019:9 er en god gjennomgang av dokumentasjons- og arkivfaglige problemstillinger som dagens arkivlov ikke er i stand til å ivareta. Utvalget skal ha ros for den grundige faglige gjennomgangen og evnen til nytenkning. Troms fylkeskommune ber departementet om at lovarbeidet fortsetter og at vi får en ny moderne arkivlov så snart som mulig.

I høringsbrevet spør departementet spesielt etter tilbakemelding på forslag om utvidelse av lovens virkeområde sammenlignet med dagens lov. En endring av virkeområde, i samsvar med øvrige lover som regulerer offentlig sektors forvaltning og dokumentasjon, vil sikre viktig samfunnsdokumentasjon. En tydeliggjøring av ansvar i lovverket vil kunne oppleves som en støtte i egen bevaringsvurdering. Fylkesrådet i Troms fylkeskommune stiller seg bak utvalgets vurdering og forslag.

Når det gjelder de andre tre andre punktene, om dokumentasjonsplikter og journalføringsplikten slutter Troms fylkeskommune seg til utvalgets lovutkast. Fylkesrådet i Troms fylkeskommune ønsker for øvrig å anføre følgende om lovutvalgets forslag til ny arkivlov:

Privatarkiv, ny § 34

Fylkesrådet er glad for at det endelig foreligger et forslag om å lovhjemle ansvaret for arkiver etter privat virksomhet.

Ei forutsetning for at Troms fylkeskommune skal være i stand til å ivareta rollen som fylkeskoordinerende organ for privatarkiv på en god måte er at det kan skje i tett samarbeid med Nasjonalarkivet (utvalgets begrep for Arkivverket), og forutsetter dermed at Nasjonalarkivet fortsetter å være til stede i fylket med lokaliteter og kompetanse. Ansvar for å koordinere privatarkivarbeidet i Troms forutsetter samarbeid med Nasjonalarkivet-om

depotfasiliteter, formidlingsfasiliteter og fagmiljø. Det er stor interesse i museene i fylket for å samarbeide med en slik tjeneste.

Utredninga foreslår at ansvaret for å forvalte tilskudd til privatarkiv skal overføres til fylkeskommunene. I prinsippet støtter fylkesrådet et slikt forslag, som er i tråd med tanken bak regionreformen, men en eventuell overføring av slik myndighet må følges opp med en betydelig økning i tilskuddsmidlene som skal fordeles. En fordeling av dagens pott vil mest sannsynlig bli gjort etter en fordelingsnøkkel der noen får for lite til at det kan gi resultater, og ingen vil få så mye at det kan finansiere omfattende utviklingsarbeid.

Tilsyn overføres til fylkesmannen, ny § 41 (3)

I utkast til lov foreslås det i §41 (3) at Kongen kan bestemme at tilsyn med arkiver dannet i kommuner og fylkeskommuner kan overføres til fylkesmannen. I drøftingen i NOUen fra side 138 og fremover begrunnes dette med at Nasjonalarkivet antas ikke ha regionale enheter og fylkesmannen allerede har tilsynskompetanse. Lovutkastet og begrunnelsen for forslaget legger opp til en oppbygging av regional arkivfaglig kompetanse hos fylkesmannen, og at statsarkivene legges ned. Fylkesrådet i Troms fylkeskommune stiller seg undrende til dette både slik det er drøftet i NOUen og konkretiseres i lovforslaget. Etter vårt syn bør de statlige regionale arkivfaglige miljøene som statsarkivene styrkes enda mer, jf utvalgets drøfting av behov for å kjennskap til arkivskapere i egen region.

Å føre tilsyn med arkivdanningen i kommuner og fylkeskommuner krever bred arkivfaglig kompetanse, om både regelverk, dokumentasjonsforvaltning generelt og ikke minst bevaringskompetanse for å veilede arkivskaper best mulig. En slik kompetanse bygges og ivaretas best i miljøer med flere arkivfaglige oppgaver. For fylkesmannen vil arkivfaglig tilsyn være en helt ny rolle og vi ser ikke at det begrunnes for at ikke statsarkivene kan ivareta denne rollen. I regioner som vår blir de arkivfaglige miljøene relativt små sammenlignet med Oslo, men Tromsø har over lang tid hatt aktive arkivfaglige ressurspersoner, som utvalgets medlem Hilde Bjørnå, og derfor er det viktig at de arkivfaglige miljøene styrkes og ikke spres tynt utover flere forvaltningsnivå. For Troms sitt vedkommende var og kan Statsarkivet være et slikt selvstendig arkivfaglig miljø.

Forskerinnsyn i taushetsbelagt materiale, § 33

Utvalget har en drøfting av forskerinnsyn i taushetsbelagt arkivmateriale på sidene 233-234. Som kommunal arkivskaper synes Fylkesrådet i Troms fylkeskommune det er prinsipielt viktig at forskere som søker tilgang til taushetsbelagt kommunalt skapt arkivmateriale får denne avgjørelsen fattet slik at forskeren får tilgang til materialet innen rimelig tid. Dagens ordning med å søke departementene om innsyn har vist seg å være en hemsko. Kommunal sektor bør selv kunne avgradere egen dokumentasjon slik staten gjør for statlig arkivmateriale via Arkivverket. Lovutvalgets forslag til lovtekst anbefales endret med enten tillegg eller ny paragraf om bortfall av taushetsplikt i kommunalt arkivmateriale: «dersom ikke særlovgivning sier noe annet kan kommunal sektor ved øverste ledelse eller den de formynder avgjøre innsyn for taushetsbelagt kommunalt og fylkeskommunalt arkivmateriale på lik linje Arkivverket er bemyndiget gjennom § 33(3) og 33(4) for statlig materiale». Alternativt må dette utredes nærmere slik utvalget skriver på side 234.

Med vennlig hilsen

Ane-Marthe Sani
fylkesråd for plan og økonomi

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krever ikke signatur.